

5897.
Kangasala.

Esineet, jotka tohtori A. Hackman syyskuussa 1911 osaksi osti, osaksi kaivautti esille Kangasalan pitäjän Tiihalan kylän kelloseppä J.E. Juveniuksen omistamasta ennen Uotilan taloon kuuluneesta palstasta. Kts Hackmanin kertomusta Muinaistieteelliselle Toimikunnalle topografisessa arkistossa hänen karttojansa ja valokuviansa sekä nr 5869 ja 6095.

Kivikaudelta.

1. Kourutaltta; melkein kaikin puolin hiottu; kupera selkäpuoli; tasaterän laskupuoli; terä vahingoittunut (osaksi ennen osaksi löytämisen jälkeen; 14,4 cm pituinen, suurin leveys 4,25 cm ja suurin paksuus 2,65 cm.

kuva

Esineen osti A. Hackman seppä Victor Niemeltä, joka oli löytänyt sen 5-6 vuotta sitten Kangasalan pitäjän Kuo-hun paikkakunnan ja Herttualan kylän yhteisestä maasta maantien vierestä perunamaasta kaivaessaan. Löytöpaikka on noin puoli km kirkosta kaakkoon.

5897.

Kangasala.

Rautakaudelta.

Löydöt Tiihalan kalmistosta.

Löydöt alueesta C 3.

2. Lyhytpohjainen rautainen kirves, hyvin pieni; pituus 11,5 cm; löydetty kivilatomuksen A päältä noin 25 cm maanpinnan alta; kork. nollapisteen ylempänä 0,18 m.
3. Rautainen viikate, joka päästä päähän on noin 44,5 cm pitkä; 1. k. 1 kivilatomuksen A alta; korkeus 0 pisteen ylempänä oli 0,19 m.
4. Rautainen keihäänkärki samaa muotoa kuin Hackman - Heikel, Vorgeschichtliche Altertümer, t. 72 kuva 10; kärki on katkennut; nykyinen pituus 21 cm; 1. kivilatomuksen A alta; kärki puoli oli 10 cm syvempänä kuin putken suu.
5. Rautainen keihäänkärki samaa muotoa kuin edellinen, mutta kapeampi; 20,9 cm pituinen; 1. kivilatomuksen A alta.
6. Rautainen keihäänkärki samaa muotoa kuin nrt 4 ja 5; putki vahingoittunut; 23,6 cm pituinen; 1. kivilatomuksen A alta.
7. Rautainen rengassolki, jonka päät ovat ylös päin kierretyt; varustettu rautaisella pal-

*kuva**kuva*

5897.
Kangasala.

kimella ; suurin läpimitta 4,6 cm; 1. viikatteen n:o 3 keskiosan alta.

8. Rautainen veitsi ruotoineen; suora ja leveä hamara; 14,5 cm pituinen, 1. k. 2 kivilatomuksen A kulmauksen alta.

Löydöt alueesta D 2.

9. Tulessa huonosti vahingoittunut ja vääntynyt pronssinen rannerengas samaa muotoa kuin Aspelin , Muinaisjännöksiä , kuva 1329; pituus 10,1 cm; 1. k. 3.
10. Kaksi osaa luultavasti samasta pronssisesta rannerenkaasta muotoa Aspelin, Muinaisj. kuva 1329; huonosti vahingoittunut tulessa; pituus 6,35 cm ja 7,5 cm; 1. k. 3.
11. Kolme osaa ketjusta, jonka nivelet ovat spiraalikierteisten pronssinauhojen muodostamat; vrtaa Aspelin , Muinaisjänn. kuva 1384 a; 1. k. 3.
12. Kymmenkunta sulattuja pronssipaloja, niiden joukossa pieni avonainen rengas.
13. Kaksi sulanutta lasitönkkiä, jotka ovat sulaneiden helmien muodostamat; toiseen niistä on poltettuja luusirpaleita sulanut kiinni; 1. k. 3.
14. Kaksi samanlaista tönkkiä kuin nr 13; 1. k. 4 noin 10 cm maanpinnan alta.
15. Pieni rautainen sirppi; pituus päästä päähän 21,4 cm; 1. k. 4 noin 10 cm maan pinnan alta.

5897.

Kangasala.

lauha

16. Neljästä pronssivartaasta punotun kaula- tai vyörenkaan puolikas, vrtaa Aspelin, Muinaisj. kuva 1410; 27,45 cm pituinen ; l. k. 4 sirpin alta.
17. Pronssinen ketjünkannatin samaa muotoa kuin Aspelin, Muinaisj, kuva 1580
Suurin leveys 5 cm; l. k. 5.
18. Rautainen veitsenterä ruotoineen; hamara on leveä ja hiukan kaareva; 13,55 cm pituinen; l. k. 5.
19. Sulanut lasitönkki (emaljihelmi); l. k. 6.
20. Kaksi osaa nähtävästi samasta punotusta kaula- tai vyörenkaasta kuin nr 16; toinen 15,7 cm ja toinen 9,85 cm pituinen; l. k. 7 syvemmältä kuin sirppi nr 15.
21. Kolme isompaa ja yksi pieni katkelma ainakin kahdesta pronssisesta rannerenkaasta samaa muotoa kuin nr 9 ja 10; tulella huonosti vahingoittunut ja sulanut; savessa joka vielä täyttää yhden katkelman sisäpuolen on poltettuja luusirpaleita; l. k. 8.
22. Kaksi pronssitönkkiä, mahdollisesti rannerenkaan osia; l. k. 10, noin 30 cm maan pinnan alta.

5897.
Kangasala.

23. Osa samanlaisesta rannerenkaasta kuin nr 21, ehkä kuulunut toiseen niistä; l. k. 11.

Löydöt alueelta D 3.

24. Toinen pää samanlaisesta pronssisesta rannerenkaasta kuin nrt 9, 10, 21, 23; l. k. 12.
25. Pieni keltainen sinisillä (?) ja punaisilla viivoilla koristettu emaljihelmi; l. k. 13 noin 15 cm maan pinnan alta.
26. Kaksi palaa leveästä pronssikierroksesta; l. k. 14.

kuva

27. Tulusrauta, tavallista muotoa, katso kuvaa; 5,45 cm pituinen; l. k. 16 noin 45 cm maan pinnan alta.
28. Pieni rautainen veitsen (?) terä ruotoineen; 7,5 cm pituinen; l. k. 15 noin 40 cm maan pinnan alta.
29. Sulanut lasihelmi; mennyt hukkaan.

Löydöt alueesta D 4.

30. Pieni rautainen viikate; pituus päästä päähän 36,3 cm; l. k. 18 noin 30 cm maan pinnan alta.

5897.
Kangasala.

31. Lapionmuotoinen rautainen remelin pääkisko, jonka alaosassa on kolme reikää; 8,3 cm pituinen; l. k. 18.
- kuva*
32. Osa rautaisesta ketjusta, jonka nivelet ovat punottujen rautavartaiden muodostamat; ktso kuvaa; l. k. 18.
33. Rautainen lyhytpohjainen kirves; 14.7 cm pituinen; l. k. 18.
34. Keihäänkärjen kärkipuoli; nelikulmainen läpi leikkaus; 17,7 cm pituinen, terään on ruostunut kiinni luusirpaleita; l. k. 18 kirveen nr 33 alta.
35. Putkellinen keihäänkärki samaa päämuotoa kuin Hackman - Heikel, Vorgeschichtliche Altertümer taulu 72 kuva 10; 21,1 cm pituinen; l. k. 18.
36. Kovasti kulunut veitsenterä ruotoineen; hama ra leveä ja suora; 14,5 cm pituinen; l. k. 18.

5897.
Kangasala.

37. Tulessa vääntynyt pronssinen spiraalikier-
teinen sormus, jolla on kolmikulmainen läpi-
leikkaus ; suurin läpimitta 2,95 cm; l. k.
18.
38. Rengas- tai hevosenkengänmuotoisen pronssi-
sen soljen puolisko; nupin muoto selvyvyy-
kuvasta; pituus 6,4 cm; l. k. 18 a.
39. Keihäänkärjen nr 34putki; 10,35 cm pituinen;
l. k. 19 noin 30 cm maan pinnan alta.

Löydöt alueesta E 2.

40. Rautaisen rengasneulan päänkatkelma
3,2 cm pituinen; l. k. 25 maan pin-
nan alta.
41. Pronssisen ketjun osa, jonka nivelet ovat
renkaiden muodostamat ; sekä pie-
ni pronssitönkki; l. k. *kuva* 21 noin
30 cm maan pinnan alta.

Löydöt alueesta E 3.

42. Kaksi pronssikierrosta; l. k. 22 noin 20 cm
maan pinnan alta.
43. Spiraalikierros; l. k. 23 noin 25 maan pin-
nan alta.
44. Sulanut pronssitönkki; l. k. 23 noin 25 cm
maan pinnan alta
45. Spiraalikierros; l. k. 24; mennyt hukkaan.

5897.
Kangasala.

46. Pieni keltainen kaksoislasihelmi ("goldüberfangen"?); l. k. 25.
47. Pahasti sulaneen pronssiketjun osa, jonka nivelet ovat pronssirenkaiden muodostamat, joiden läpileikkaus nyt näyttää olevan muotoinen, vaikka se kenties alkuperäisesti on ollut kolmikulmainen; l. k. 26 noin 21 cm maan pinnan alta.
48. *kuva* -muotoinen rautainen soljenpaljin; l. k. 26.
49. Kaksi pientä saviastianpalaa; ktso vielä nr 55 ; l. k. 26.
50. Arabialainen hopearaha, jolla on jäännöksiä pronssisilmuksesta; l. k. 27 noin 25-30 cm maan pinnan alta
51. Rautainen naula ; l. noin kohdalta 28 otettua maata seulottaessa.
52. Pieni pala rautakuonaa (?) l. k. 28 heti maan pinnan alta, kiven päältä.
53. Pronssikierros; l. k. nr 51.
54. Pieni, sulanut pronssitönkki sekä pieni pala lasihelmestä; l. k. 29 noin 30 cm maan pinnan alta.
55. Putkellinen keihäänkärki samaa muotoa kuin Hackman-Heikel, Vorgeschichtliche Altertümer

5897.
Kangasala.

taulu 72 kuva 7; putki on koristettu syvillä uurteilla; 40,9 cm pituinen; l. k. nrt 47-49.

56. Pronssinen hevosenkengänmuotoisen soljen pal-
jin, *kuva* -muotoinen, kapea, yhden-
suuntaisilla viivoilla koristettu pää ;
8,3 cm pituinen; l. k. 30 noin 25 cm maan
pinnan alta.
57. Pieni sulanut pronssimöhkäle sekä viisi lasi-
helmeä, joista yksi on pieni keltainen (tai
kullattua goldüberfangen) kaksoishelmi; yksi
pienen sinisen kaksoishelmen puolikas, yksi
iso läpikuultava uurrettu sininen helmi ja
kaksi yhteen sulaneet - toinen sininen, toi-
nen punaisilla viivoilla koristettu keltai-
nen; l. k. nr 56.
58. Pieni pronssikierros ; l. k. 31 noin 26 cm maan
pinnan alta.
59. Pronssikierros; l. k. 32.
60. Kaksi kahden pronssirenkaan muodostamaa ket-
junniveltä, renkaiden läpileikkaus on kolmi-
kulmainen; l. k. 33 noin 25 cm maan pinnan
alta.
61. Pieni läpikuultava sininen kaksoishelmi;
l. k. 34.
62. Kaksi yhteenkuuluvaa palaa sulaneesta isosta
viheriäisestä ja keltaisesta emaljihelmestä;
pieni keltainen pala ehkä samasta emaljihei-
mestä kuin edellinen sekä pieni keltainen
kaksoishelmi; l. k. 36.

5897.
Kangasala.

63. Pala kuonaa; l. k. 35 noin 25 cm maan pinnan alta.
Esineet 64-81 ovat löydetyt yhdessä pesässä kohdalta 37.
64. Neljästä pronssivartaasta punottu kaula- tai vyörengas; vrtaa Aspelin Muinaisj. kuva 1410; l. k. 37 noin 30 cm maan pinnan alta.
65. Pronssinen rannerengas samaa muotoa kuin Aspelin, Muinaisj. kuva 1328, 1329; suurin läpimitta 6,95 cm; l. renkaan nr 64 sisäpuolella.
66. Pronssinen rannerengas samaa muotoa kuin edellinen; suurin läpimitta ? ; l. edellisen vierestä ja kaularenkaan päältä.
67. Samanlainen pronssinen rannerengas kuin nr 65 ja 66; väännetty sisäänpäin ; suurin läpimitta 6,6 cm; l. nr 66 vierestä.
68. Iso luinen keilamainen varttinäpyörä; koristettu konsentrisilla kehillä sekä että pohjalla ; kovasti vahingoittunut, melkein puoli puuttuu ; läpimitta 4,6 cm; korkeus 2,15 cm; l. rannerenkaan nr 67 sisäpuolelta.
- kuva*
69. Näyte maasta, joka täytti rannerenkaan nr 67 sisäpuolen.

5897.
Kangasala.

70. Luusirpaleita sekä pieni sininen kaksoislasi-helmi, maasta, joka oli rannerenkaan nr 67 sisäpuolella.

71. Samanlainen pronssinen rannerengas kuin nr 65,66,67; väännetty sisäänpäin; suurin läpimitta 6,45 cm; 1. rannerenkaan nr 67 vierestä, kaularenkaan nr 64 muodostaman kehän keskettä.

72. Samanlainen rannerengas kuin neljä edellistä; suurin läpimitta 7,3 cm; 1. nr 71 vierestä kaularenkaan nr 64 päältä.

73. Pronssinen ketjukkannatin samaa muotoa kuin Aspelin, Muinaisj. kuva 1580 ; suurin leveys 5,1 cm; isossa keskimäisessä silmuksessa on pronssinen spiraalikierteinen rengas, sen alla olevasta pienestä silmuksesta riippu rautainen rengas, josta nyt on vaan osa jäljellä; 1. rannerenkaan nr 72 sisäpuolelta.

74. Rautainen *kuva* - muotoinen soljen palin, joka luultavasti on kuulunut solkeen nr tai nr ; katkennut; 1. rannerenkaiden nrt 71 ja 72 väliltä.

75. Samanlainen ketjukkannatin kuin nr 73 ja siitä riippuva pitkä pronssinen ketju, jonka nivelet ovat spiraalikierteisten renkaiden muodostamat; ketjun toisessa päässä on yksi, ja toisessa kaksi pronssista rengasta ; löytötilaisuudessa ketju ei enää riippunut kannattimessa, mutta oli toinen , kahdella renkaalla varustettu pää hyvin likellä kannattimen keskimmäistä pientä silmusta; sieltä löydet-

5897.
Kangasala.

tiin vielä kaksi palaa kahdesta rautarenkaasta, jotka luultavasti nekin ovat kuuluneet ketjuun ; ketjun pituus oli noin 41 cm; l. nr 74 kaularenkaasta.

76. Osa samasta pronssiketjusta kuin nr 75; pituus noin 30,5 cm; l. kaularenkaan nr 64 ulkopuolelta likeltä rannerengasta nr 67.

77. Noin 4 cm pituinen pala samasta ketjusta.

78. Pyöreä kupurasolki Appelgrenin E tyyppiä, pronssinen; suurin läpimitta 5,5 cm; l. rannerenkaan nr 72 vierestä, kaularenkaan päätä, ulkopuoli alaspäin.

vrtaa F.M 1897
siv. 7.

79. Samanlainen pronssinen kupurasolki kuin edellinen; suurin läpimitta 5,45 cm; l. rannerenkaan nr 65 ja soljen nr 78 väliltä, kaularenkaan nr 64 sisäpuolelta.

80. Rautainen veitsenterä ruotoineen, hamara hiukan kaareva; pituus 11,3 cm; l. soljen nr 78 ja rannerenkaan nr 66 väliltä, kaularenkaan nr 64 sisäpuolelta.

81 a. Pieni keltainen (tai kullattu ?) alkuaan luultavasti kolmiosainen nyt kaksios. lasihelmi; b) pieni sininen läpikuultava kolmiosainen sekä c) läpinäkymätön viheriäinen kolmiosainen lasihelmi; d) sulanut lasitönkki, joka on kahden tai kolmen helmen muodostama; l. rannerenkaan nr 71 sisäpuolelta.

82 a) Kolme lasihelmeä, joista yksi on iso keltainen emaljihelmi, yksi läpikuultava sininen kolmiosainen helmi ja yksi kel-

5897.
Kangasala.

tainen kaksoishelmi , sekä b) kaksi sulanutta pronssitönkkiä ; l. k. 38.

83. Vääntynyt katkelma - teräpää - isosta veitsestä (?); pituus 10,2 cm; l. k. 38.

84. Kolme pientä läpikuultavaa sinistä kaksoislasihelmeä sekä kaksi pientä keltaista kaksoishelmeä; l. k. 39 noin 40 cm syvyydestä.

85. Kaunis kaksivartainen pronssinen solki; 9 cm pituinen; l. k. 39 noin 40 cm maan pinnan alta.

kuva

86. Katkelmia pronssiketjusta, jonka nivelet ovat *kuva*-muotoisten renkaiden muodostamat ; l. k. 39.

87. a) Pieni keltainen helmi, b) pieni läpikuultava sininen kaksoishelmi; c) läpikuultava sininen kolmiosainen lasihelmi; d) sulanut pronssitönkki; l. k. 40; noin 40 cm maan pinnan alta.

88. Neljästä pronssivartaasta punottu kaularenkas ; vrtsa Aspelin Muinaisj. kuva 1410; keskeltä korjattu renkaan ympäri käärityllä ja juotetulla pronssilevyllä; suurin läpimitta 20,5 cm; l. k. 40 noin 40 cm maan pinnan alta.

89. Sulanut lasitönkki; l. k. 40 a noin 25 cm maan pinnan alta.

5897.
Kangasala.

90 a). Lämpikuultava sininen lasihelmi ; b) yhteen sulaneiden emaljihelmien muodostama tönkki; c) pieni pala kuonaa (?); l. k. 41 noin 35 cm maan pinnan alta.

91. Rautainen rengas , jonka päät sivuttavat toisiaan ja josta riippuu toinen pienempi rautainen rengas; suuremman renkaan läpimitta on 2,2 cm ja pienemmän 1,5 cm. - Kaksi pientä palaa rautavartaasta. Löydetyt k. 41 läheisyydestä.

Löydöt alueelta E 4.

92. Lämpikuultava sininen kolmiosainen lasihelmi; l. k. 42 noin 20 cm maan pinnan alta.

93 a) Pieni lämpikuultava sininen lasihelmi;
b) iso uurrettu lämpikuultava lasihelmi;
c) pieni pala pronssilevyä; d) katkelma pronssiketjusta samaa muotoa kuin nr 86; e) sulanut pronssitönkki; f) pyöreä pala ruskeata savihiekkaa, ehkä luonnon muodostama; l. k. 43 ja sen läheltä noin 20 cm maan pinnan alta.

94. Pala kuonaa; l. kuin 93.

95. Yhteensulaneiden moniväristen emaljihelmien muodostama lasitönkki; l. k. 44.

96 a). Keltainen ruskeilla aaltoviivoilla ja ja ruskeilla - valkoisilla tähteillä koristettu emaljihelmi; sulanut ruskea ja musta emaljihelmi; c) muodoton pieni rautapala; l. k. 45 noin 40 cm maan pinnan alta.

Löydöt alueesta F 2.

5897.
Kangasala.

97. Pronssinen spiraalikierteinen rengas; ehkä sormus; tehty pyöreähköstä vartaasta; suurin läpimitta 2,1 cm; l. k. 46 noin 24 cm maan pinnan alta.
98. Pronssinen rannerengas samaa muotoa kuin Aspelin, Muinaisj. kuva 1328, 1329; suurin läpimitta 6,8 cm ; l. k. 47.
99. Pyöreä pronssinen kupurasolki Appelgren (valok.3966-67). F- tyyppiä (vrtaa F M 1897 siv. 8), mutta ornamentit ovat selvempiä kuin Appelgrenin kuvaaman soljen; suurin läpimitta 6,2 cm; l. k. 47.

Löydöt alueesta F 3.

100. Neljä palaa isoa pronssikierrrosta ; yhdessä on vielä jäännös villalangasta, l. k. 48 noin 18 cm maan pinnan alta.
101. Rautainen veitsenterä ruotoineen; pituus 12,2 cm ; l. k. 48 noin 18 cm maan pinnan alta.
102. Pieni rautainen rengas, suurin läpimitta 1,85 cm ; l. k. 49.
103. Rautainen sirppi, päästä päähän noin 16 cm pituinen; l. k. 50 kiven alta ja toisen kiven päältä noin 17 cm maan pinnan alta.
104. Iso pala rautakuonaa; l. k. 51 noin 18 cm maan pinnan alta.
105. Pienempi pala rautakuonaa; l. k. 52.

5897.
Kangasala.

kuva

Löytö alueelta F 4.

106. Kolme moniväristä yhteensulanutta emaljihelmeä ja pieni pala vihreästä ja keltaisesta emaljihelmestä ; l. k. 53.

Seulotun mullan kasasta löytyi vielä:

107. Rautainen veitsenterä ruotoineen; hamara hiukan kaareva; pituus 13,1 cm.

108. Kaksi yhteensulanutta emaljihelmeä.

Alueen F 2 pohjoisosasta löydettiin mul-
lasta, joka huvilan perustusta kaivettaes-
sa heitettiin huvilan luoteisnurkan e-
teen, seuraavat esineet:

109. Pronssinen rannerengas samaa muotoa kuin
Aspelin, Muinaisj. kuv. 1328, 1329; suurin lä-
pimitta 7,45 cm.

110. Sulanut pronssimöhkäle.

111. Poltettuita luita ; paino 1,040 kg; löy-
dettiin kaikista tutkituista alueista yh-
teensä.

112. Muutamia poltettuita ihmishampaita ja muita
hienoja luusiruja; l. k. edellinen numero.

5897.
Kangasala.

Museossa löydettiin luiden joukosta vielä seuraavat esineet.

113. Kahdeksan pientä sulanutta pronssitönkkiä.
114. Pieni keltainen lasihelmi.
115. Luumurunen, jossa on ruosteen jälkiä.
116. Pieni pala rautaa (veitsenterän ruodosta?).
117. Kaksi palaa kuonaa ja kolme palaa poltettua kiveä.
118. Hevosenhammas ja pala toisesta.
119. Maanäyte, otettu ison kuopan reunasta, kulttuurikerroksesta.
120. Maanäyte, otettu koskemattomasta pohjakerroksesta.

5898.
Kaukola

Talollisen Simo Iivosen lähetys, lunastettu 21/IX 1911 Smk:lla 12:-

1. Venäjänkarjalainen taltta, lattea, lyhyt, 52,2, 39,8, 17,4 mm.
Löyd. Heikki Teräväinen.
2. Kirves, iso, lattea, leveä, terä ja kylki särkyneet; 105,5 , 71, 35,1 mm.
3. Suka, piitä, iso säännötön iskos, minkä